KU LEUVEN CTO

CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

KOALA TAALSCREENING KLEUTERS

Pedagogische avond

COV Antwerpen

28 september 2021

WELKOM

https://www.arts.kuleuven.be/cto

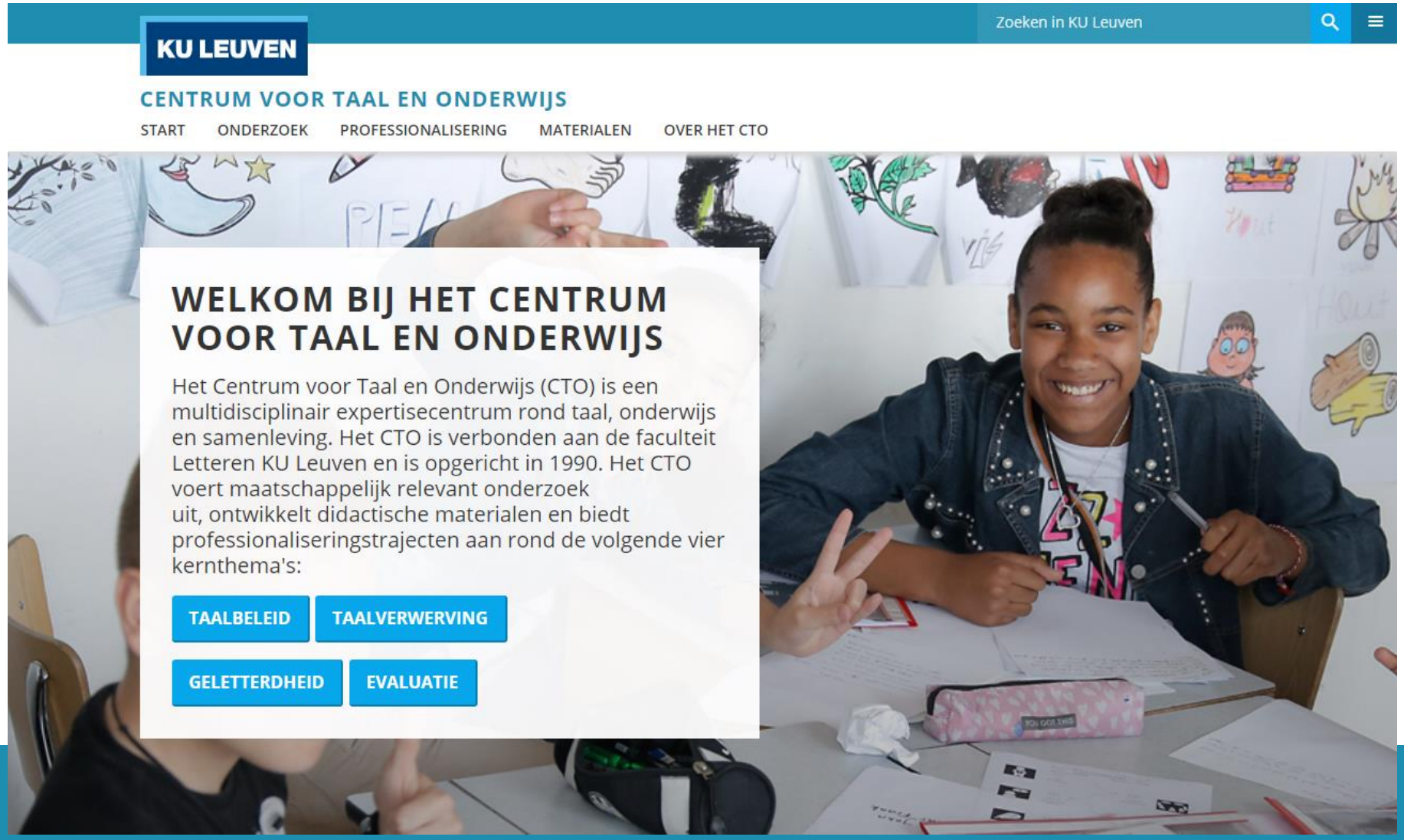

KU LEUVEN CTO
CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

KOALA

ONDERZOEK

Loman Jozefien, Goedele Vandommele, Sofie Vandoninck
Eva Koch en Kris Van den Branden (promotor)

KU LEUVEN CTO
CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

- RQ1 Is het mogelijk de taalvaardigheid van 5-jarige kleuters (dus bij de start van het leerplichtonderwijs) op een betrouwbare en valide manier te meten?
- RQ2 Vormt het bestaande screeningsinstrument voor het eerste leerjaar (SALTO) daarvoor een goede basis?
- RQ3 Welke aanpassingen zijn nodig om gebruik bij 5-jarige kleuters mogelijk te maken?

Onderzoeksrapport KOALA

Onderzoeksfasen

literatuurstudie - expertenbevraging

4 criteria voor ontwikkeling

betrouwbaarheid ↔ validiteit ↔ efficiëntie ↔ inzetbaarheid

betrouwbaarheid ↔ validiteit ↔ efficiëntie ↔ inzetbaarheid

Afname bij 1955 Kleuters, geboren in 2015

In 85 scholen

- steekproef met oververtegenwoordiging van meertalige kinderen (met laag SES)
- item-bias (dif-analyses)

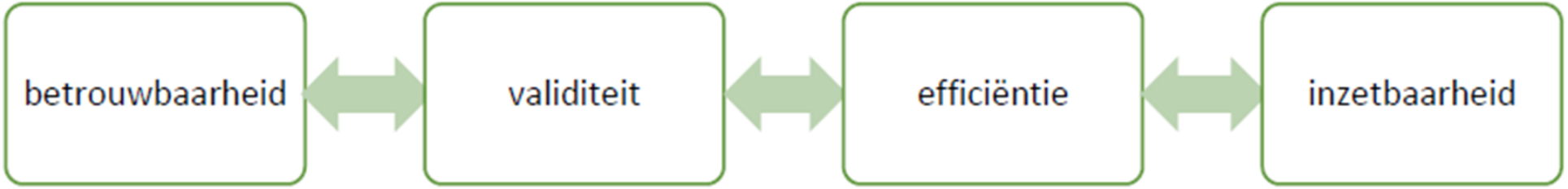

Afname op papier: 1372

Afname op tablet: 583

- belang voor- en pilootonderzoek!
- item-bias (dif-analyses)

betrouwbaarheid ↔ validiteit ↔ efficiëntie ↔ inzetbaarheid

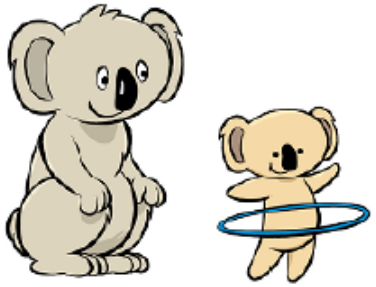

doe-opdracht

De kleuter voert een handeling uit op basis van een mondelinge boodschap.

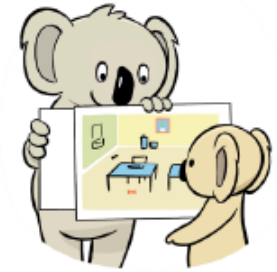

zoek-opdracht

De kleuter zoekt iets of iemand op een prent op basis van een mondelinge boodschap.

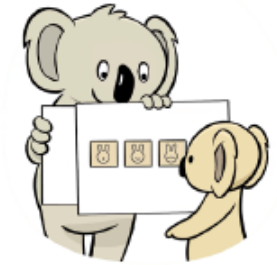

kies-opdracht

De kleuter kiest uit vier plaatjes het juiste antwoord op basis van een mondelinge boodschap.

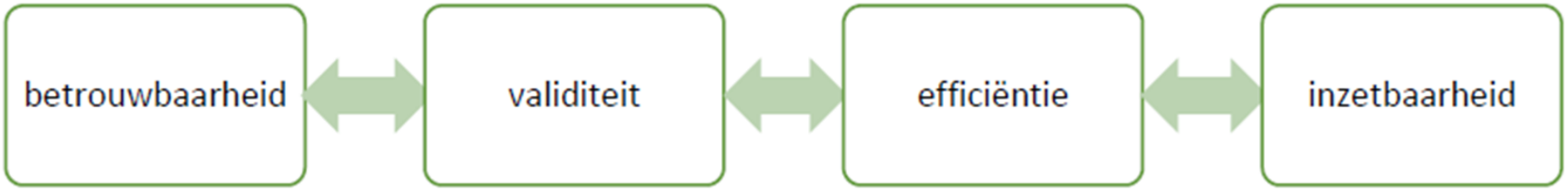

WANNEER?

Ten vroegste op 10 oktober
en ten laatste op 30 november.

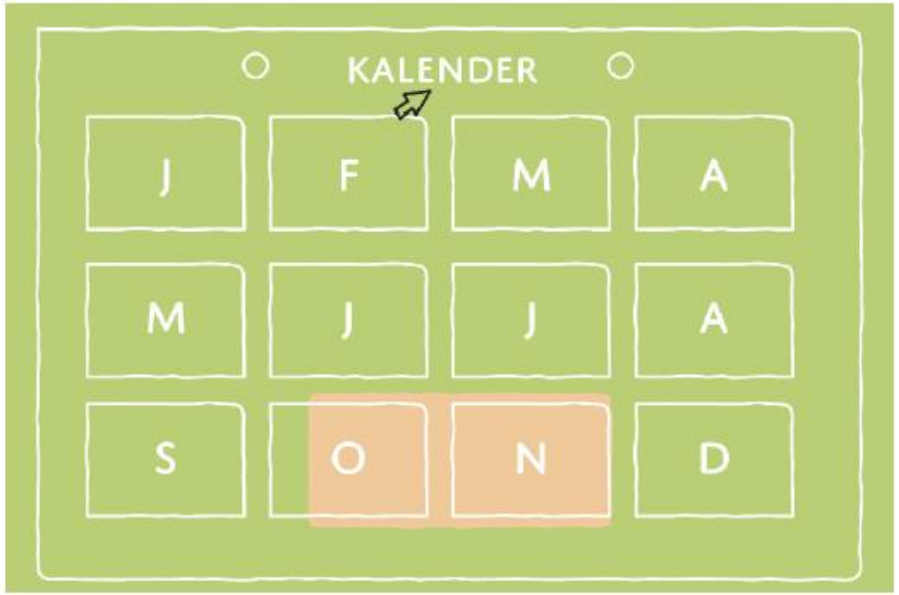

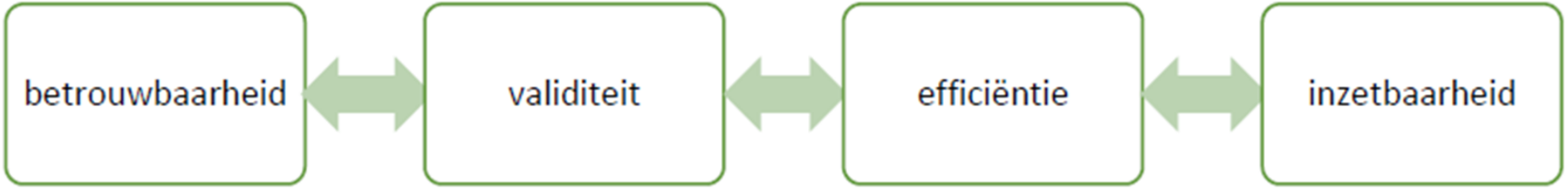
betrouwbaarheid
validiteit
efficiëntie
inzetbaarheid

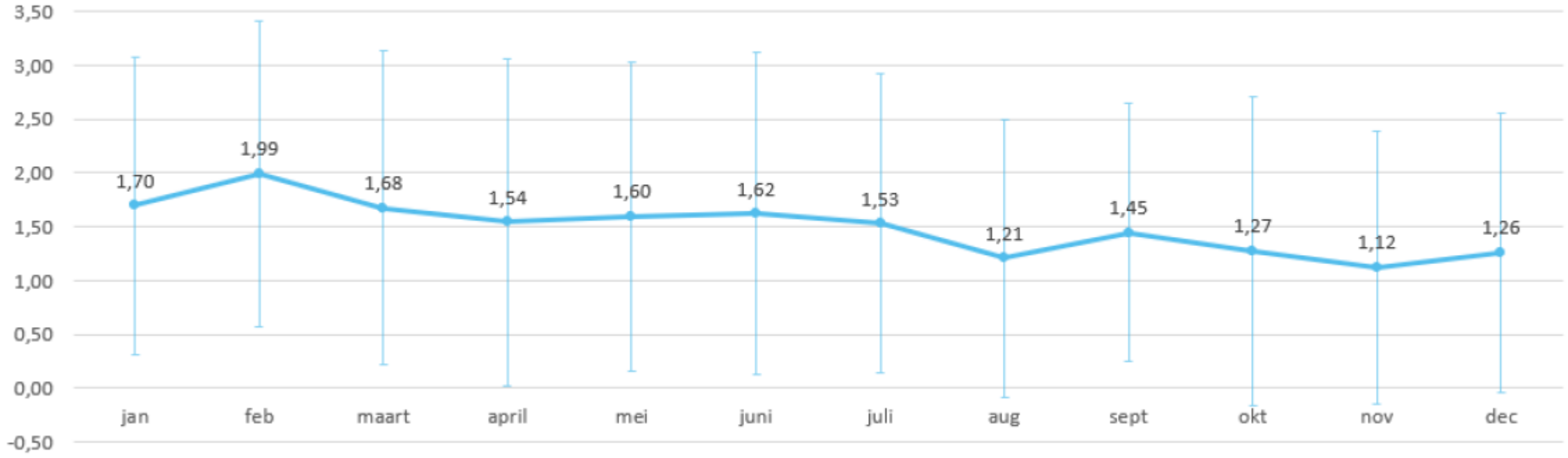
3,50
3,00
2,50
2,00
1,50
1,00
0,50
0,00
-0,50
1,70
1,99
1,68
1,54
1,60
1,62
1,53
1,21
1,45
1,27
1,12
1,26
jan
feb
maart
april
mei
juni
juli
aug
sept
okt
nov
dec

betrouwbaarheid ↔ validiteit ↔ efficiëntie ↔ inzetbaarheid

VERBREDING VAN DE BEELDVORMING

Samen met de inschatting van de leraar en eventuele verbredende en verdiepende observaties, geven de resultaten van KOALA aan of taalstimulering nodig is.

- RQ1 Is het mogelijk de taalvaardigheid van 5-jarige kleuters (dus bij de start van het leerplichtonderwijs) op een betrouwbare en valide manier te meten?
- RQ2 Vormt het bestaande screeningsinstrument voor het eerste leerjaar (SALTO) daarvoor een goede basis?
- RQ3 Welke aanpassingen zijn nodig om gebruik bij 5-jarige kleuters mogelijk te maken?

Valkuilen en kansen

https://www.vlor.be/adviezen/taalscreening-bij-kleuters

Kansen

- Snelle(re) detectie van risicokleuters (bv. beeldvorming introverte kleuters, spreekvaardige kleuters)
- Kleuters gerichter ondersteunen en opvolgen
- Reflectie met het volledige (kleuter)team over de onderwijskwaliteit en de aanpak voor taalzwakkere kleuters
- Leraren gaan bewuster om met álle aspecten van schoolse taalvaardigheid
- Ontwikkelen schooleigen (taal)beleid
- …

Valkuilen en kansen

Valkuilen

- Teaching-to-test (= verenging focus kleuteronderwijs)
- Kleuters ‘labelen’ als ‘taalzwak’
- Enkel resultaten van de screening gebruiken om een uitspraak te doen over taalvaardigheid (~breed evalueren)
- Resultaten enkel gebruiken om ouders te overtuigen dat hun kind moet zittenblijven (~educatief partnetschap met ouders)
- …

Valkuilen en kansen

“Of het instrument een positief effect zal hebben op de taalvaardigheid van de kleuters, zal in de eerste plaats afhangen van *het gebruik van het instrument* en *de opvolging van de toetsresultaten,* eerder dan van het instrument zelf.”

(Van den Branden, duurzaam onderwijs, juli 2020)

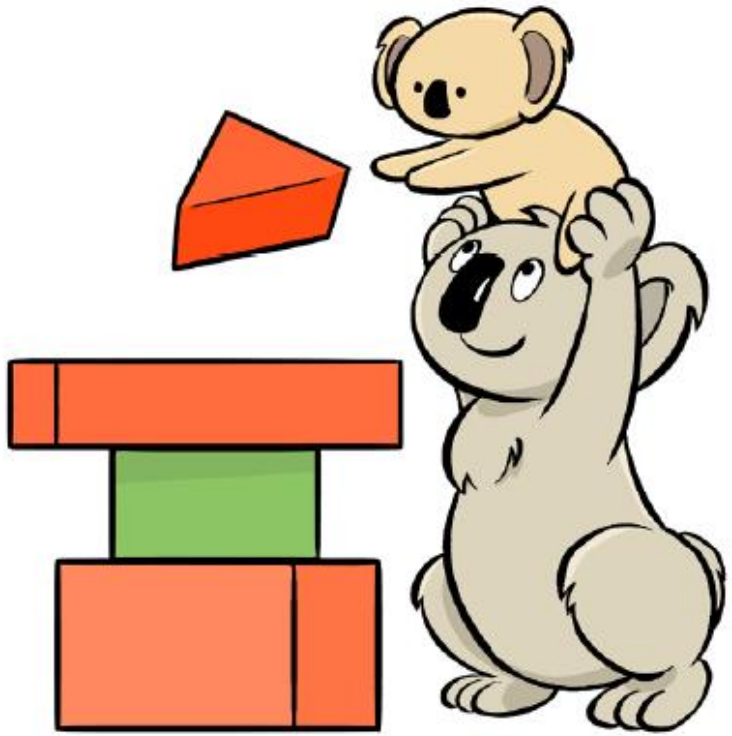

KU LEUVEN CTO
CENTRUM VOOR TAAL & ONDERWIJS

PRAKTISCH

STAP 0:

VOORBEREIDING

STAP 0: VOORBEREIDING

1. Plan in!

Tussen 10/10 en 30/11.

> Jaar 5 bij afname.

- Gespreide afname: oudste kleuters eerst.
- Best in de voormiddag.
- 5 - 10’ per kleuter voor deel A en 30’ per groepje voor deel B
- Deel A en deel B in dezelfde week afnemen.

2. Papier of op tablet?

- Papier: kleurenkopies voorzien, niet afhankelijk van technologie.
- Digitaal: min. 4 tablets + goede wifi nodig, kleuters doen dit graag, snelle verwerking resultaten.
- Beide zijn gebruiksvriendelijk zowel voor de kleuters als de leerkracht

3. Beslis wie KOALA afneemt:

vertrouwd persoon.

- Klasleerkracht, ZOCO, zorgleerkracht, ….
- Er moet ook iemand de rest van de klas opvangen.
- Tip: afname met 2 personen in het begin: 1 registreert de antwoorden, 1 observeert (fiche 2)

4. Bereid je voor: lees de handleiding, instructiebundel en bekijk filmpjes.

- Zie ‘Mijn onderwijs’ van de Vlaamse overheid en Nieuwsbrief CTO.
- Bestudeer alle opgaven. Oefen de instructies. Ken de afbreekregels.
- Voorzie nodig materiaal (zie materialenlijst in handleiding).

STAP 0: VOORBEREIDING

5. Zoek geschikte plek voor deel A (individueel)

- (Leeg) lokaal in de buurt van de klas. Kleuters 1 voor 1 meenemen.
- Als je meerdere kleuters samen meeneemt naar een lokaal. Zorg dan voor materiaal zodat ze zich rustig kunnen bezig houden terwijl jij deel A individueel afneemt.

6. Zoek geschikte plek voor deel B.

- Lokaal met weinig afleiding.
- Tafels op maat van de kleuters.
- Bankjes ver genoeg uit elkaar zodat de kleuters niet kunnen afkijken.

7. Maak heterogene groepjes van 5 kleuters.

- Heterogeen qua taalvaardigheid en qua schoolse ervaring.
- Schat de taalvaardigheid van je kleuters in (fiche 1). Gebruik deze info ook voor de groepsvorming.
- 4 of 6 kleuters mag ook.

8. Informeer ouders. (Fiche 3 en handleiding)

- Over de test: kindvriendelijke screening om kinderen nog beter te kunnen ondersteunen: zonder onnodige druk.
- Over de afname: De dag vooraf of de dag zelf: paniek of training is niet nodig.
- Over de resultaten: vermeld wanneer en hoe je zal communiceren over de resultaten.
- Toestemming van ouders is niet nodig.

STAP 1:

WAT WEET IK AL?

Breed kijken naar kleuters

DIVERSE BRONNEN VAN INFORMATIE

Dagelijkse observatie

Info van ouders (context, evolutie)

Gerichte observatie: wanneer? Hoe vaak? Welke focus?

Info andere betrokkenen

Zelfevaluatie kleuter

Andere testen

KOALA

FICHE 1

Naam kleuter	Groene Zone	Oranje zone	Rode zone	Notities

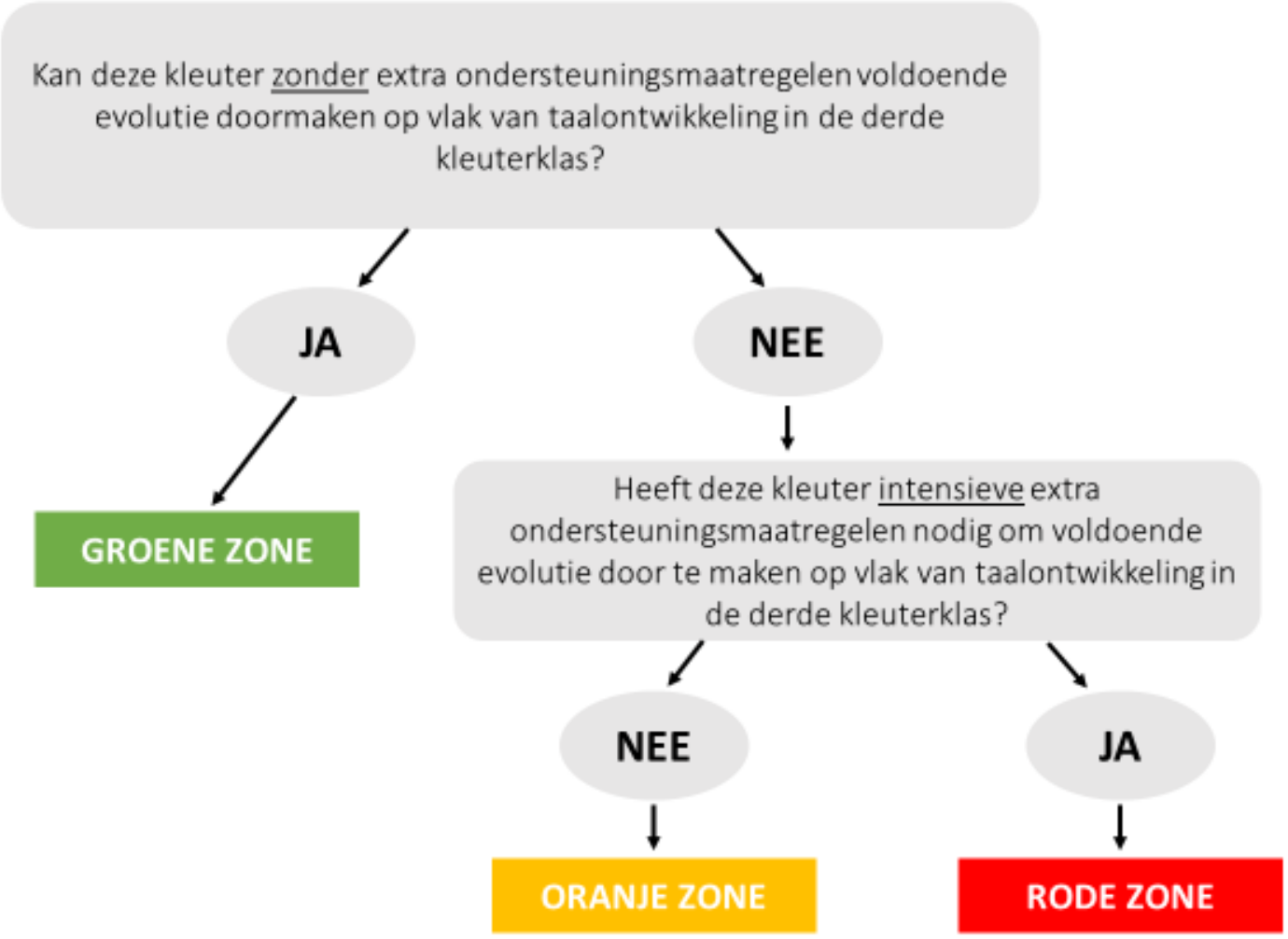

STAP 2:

WAT LEERT KOALA MIJ?

KOALA meet LUISTERVAARDIGHEID…

Instructies begrijpen

Informatieve mededelingen begrijpen

Vragen begrijpen

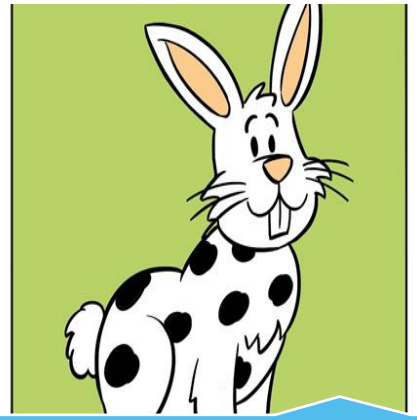

Verhalen begrijpen

Extra informatie: door observatie tijdens de afname (fiche 2)

- Observatie van taal
- Observatie van werkhouding
- Observatie van motoriek

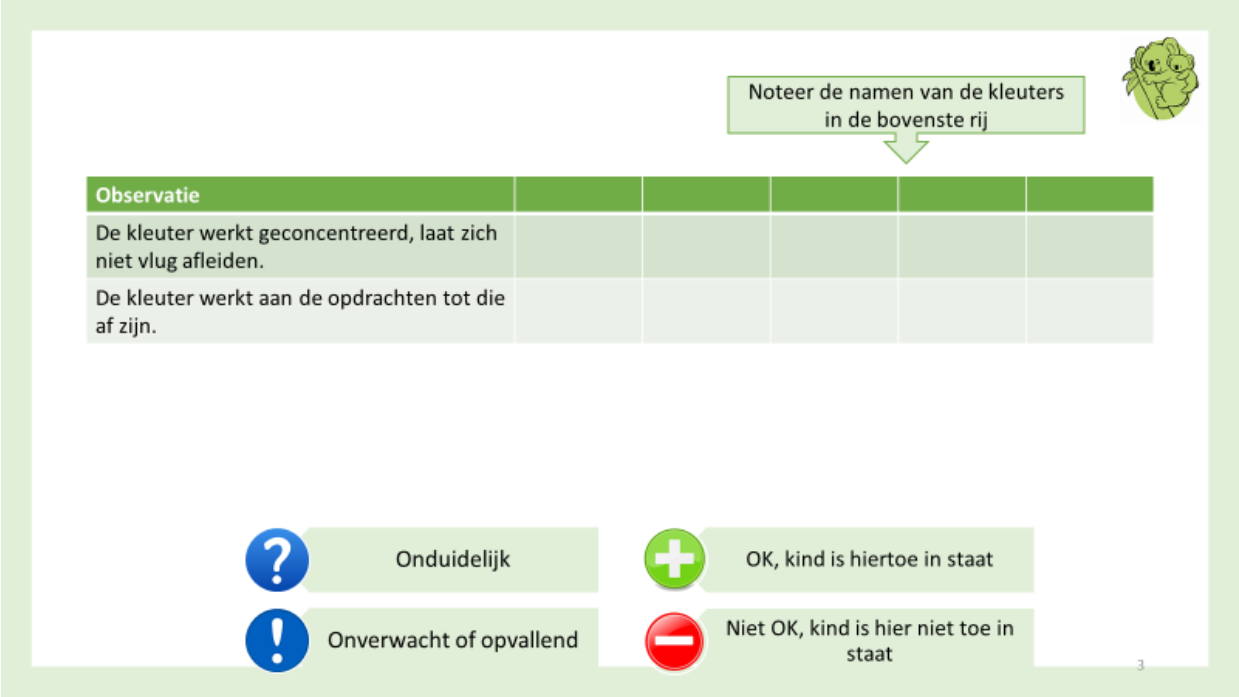

Noteer de namen van de kleuters in de bovenste rij

Observatie					
De kleuter werkt geconcentreerd, laat zich niet vlug afleiden.					
De kleuter werkt aan de opdrachten tot die af zijn.					

Onduidelijk

OK, kind is hiertoe in staat

Onverwacht of opvallend

Niet OK, kind is hier niet toe in staat

DEEL A: individuele afname

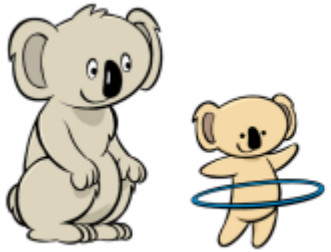

doe-opdracht

De kleuter voert een handeling uit op basis van een mondelinge boodschap.

Taak 1 → Taak 2 → Indien nodig afbreken → Taak 3 → Pauze

DEEL A: afbreekregels

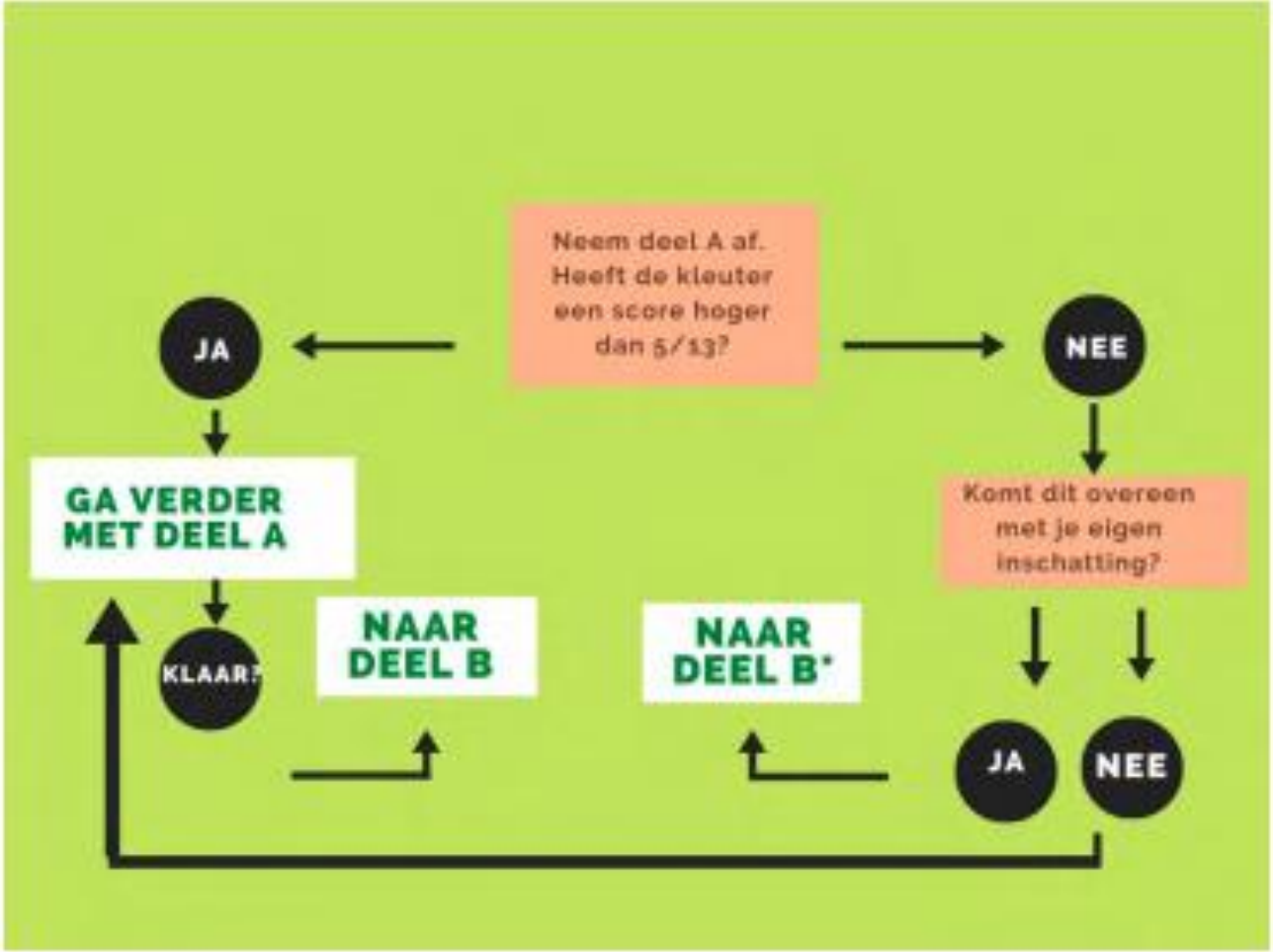

Voorbeeld doe-opdracht: “hoepel”

	Wat zegt de toetsafnemer?	Wat doet de toetsafnemer?
	Ga terug op het kruis staan. Ik hou de hoepel vast. Wanneer ik ‘start’ zeg, kom je de hoepel bij mij halen en probeer je de oefening te doen. Luister goed.	
	1. *Leg de hoepel **op de grond**. Start!*	**Herhaal de instructie.** Observeer en duid aan op het **registratieformulier** wat de kleuter doet. Juist | Gedeeltelijk juist | Helemaal anders | Doet niets
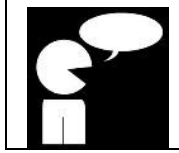	*Ga terug op het kruis staan.*	Laat de kleuter teruggaan naar de startpositie en neem de hoepel zelf vast.

Voorbeeld doe-opdracht: “turnles”

	Wat zegt de toetsafnemer?	Wat doet de toetsafnemer?
	Nu ga jij turnen met de popjes. Jij toont me hoe de kinderen turnen. We beginnen met twee kinderen. Luister goed.	Neem één meisje weg.
	1. *Zet de kinderen allebei op de trap. Het meisje staat **lager** dan de jongen.*	**Herhaal de instructie.** Observeer en duid aan op het **registratieformulier** wat de kleuter doet. Juist | Gedeeltelijk juist | Helemaal anders | Doet niets
	Alle kinderen gaan terug naar het midden.	Neem het derde popje er weer bij. Zet alle popjes in een **neutrale positie** en **vertel intussen** wat je doet (‘alle kinderen gaan terug naar het midden’). Zet het trapje aan de kant.

DEEL B: Afname in groepjes

B: taak 4 tot 8

B*: taak 3* tot 6* (voor wie je afbrak)

zoek-opdracht

De kleuter zoekt iets of iemand op een prent op basis van een mondelinge boodschap.

kies-opdracht

De kleuter kiest uit vier plaatjes het juiste antwoord op basis van een mondelinge boodschap.

Voorbeeld zoek-opdracht: “rommel in de eetzaal”

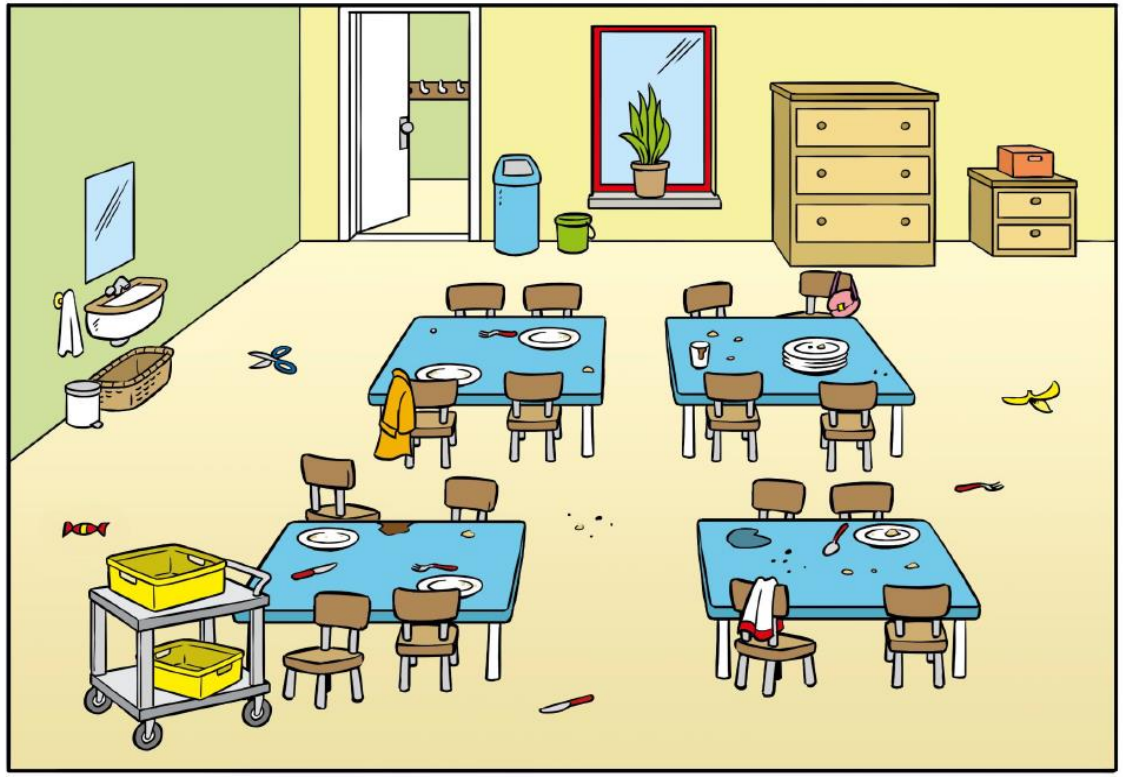

	Wat zegt de toetsafnemer?	Wat doet de toetsafnemer?
	Vanaf nu doen jullie het alleen. Luister goed!	
	1. *Gooi het **snoepje** dat op de grond ligt, in de **grote vuilbak** naast het raam. Trek een lijn van het snoepje naar de juiste plaats.*	**Herhaal de opdracht.** Ga langs bij elke kleuter en noteer het antwoord in het vak onderaan (juist (J) of fout (F)).

Oefenitem kies-opdracht

	Wat zegt de toetsafnemer?	**Wat doet de toetsafnemer?**	**Wat ziet de kleuter?**
	Murat staat op zijn handen. Neem je potlood en trek een kring rond de tekening waarop Murat op zijn handen staat.	Zorg dat de kleuters deze afbeelding zien: Deze instructie is om te oefenen. Ga na of alle kleuters begrijpen wat ze moeten doen. Indien nodig geef je extra uitleg bij de werkwijze tot de kleuter begrepen heeft wat hij moet doen. Doe eventueel eens voor en denk luidop na.	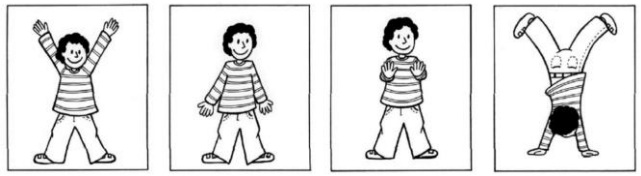

Voorbeeld kies-opdracht
“Konijntjes”

	Ik ga een verhaal over konijntjes vertellen. Eerst vertel ik een stuk van het verhaal. Bij het verhaal zijn veel tekeningen gemaakt. Jij kiest straks welke tekeningen juist zijn.

	1. *Waar is het hol van Paultje en zijn vrienden? Waar **wonen** Paultje en de andere konijntjes? Trek een kring rond de juiste tekening.*	**Herhaal de vraag.** Ga na of elke kleuter een kring heeft getrokken.

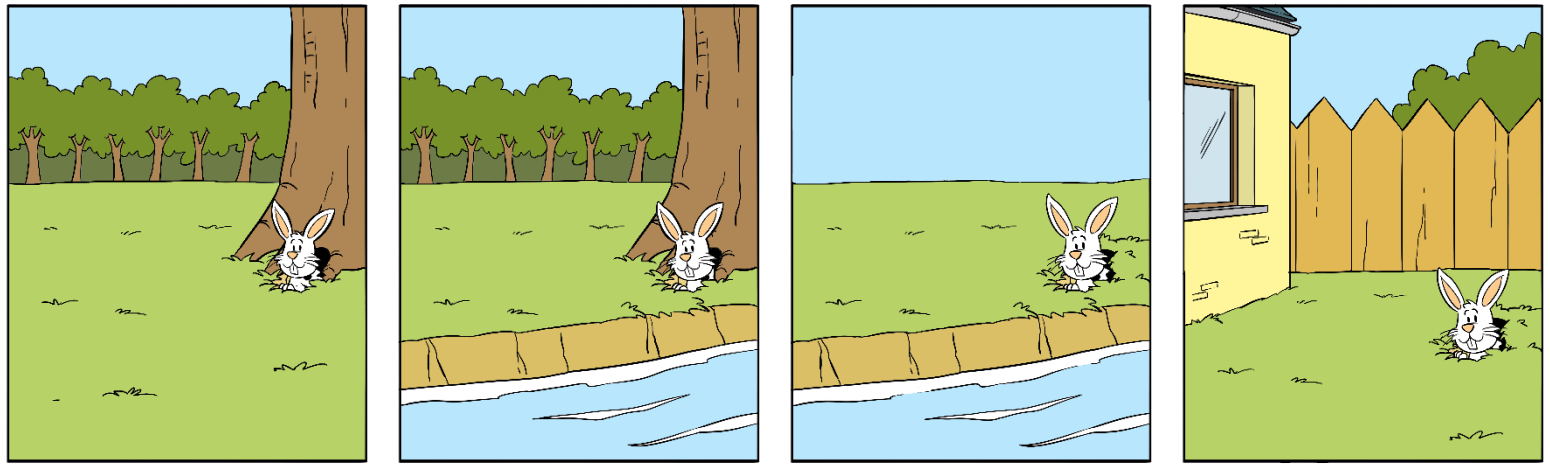

Voorbeeld kies-opdracht
“Juf is jarig”

	Wat zegt de toetsafnemer?	**Wat doet de toetsafnemer?**	**Wat ziet de kleuter?**
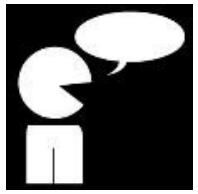	*Luister goed!*	Zorg dat de kleuters de juiste afbeeldingen zien.	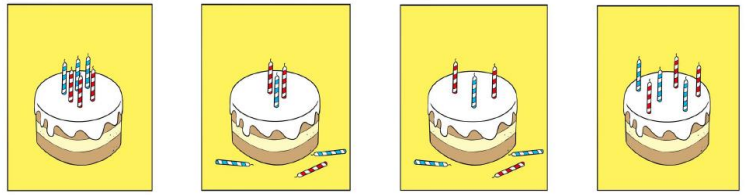
	1. *De juf zegt: ‘**Alle** kaarsen moeten op de taart. Let wel op dat de kaarsen **niet te dicht bij elkaar staan’**. Trek een kring rond de juiste tekening.*	**Herhaal de instructie.** Ga na of elke kleuter een kring heeft getrokken.	

RESULTATEN OP KINDNIVEAU

- Score -> kleurenzone

! Scores vertellen iets over **ondersteuningsnood** kleuters
NIET over hun vermogen of potentieel!!

Groene zone	Boven cesuur A

• Doe zo verder: deze kleuters kunnen met jouw basisaanpak voldoende evolutie doormaken op vlak van taalontwikkeling doorheen de derde kleuterklas.

Oranje zone	Tussen cesuur A en B

• **Wees alert:** deze kleuters hebben mogelijk extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas.

Rode zone	Onder cesuur B

• **Wees zeer alert:** deze kleuters hebben waarschijnlijk intensieve extra ondersteuningsmaatregelen nodig om voldoende evolutie door te maken op vlak van taalontwikkeling in de derde kleuterklas.

BELANGRIJK: behoed je voor gebruik ‘taalzwak’…

Meertalige kleuters

- Volop bezig met inhaalbeweging Nederlands. FICHE 8

Kleuters in kansarmoede

- Volop bezig met ontdekken schooltaal.
- FICHE 9

Jonge kleuters

- Kregen nog minder tijd voor taal- en schoolse ontwikkeling.

Lagere scores zijn ‘te begrijpen’. Extra stimulatie en ontwikkelingskans is nodig!

Zijn niet ‘taalzwak’!

Doelstellingen	Score	Totaal	F % correct	Groeps-gemiddelde	Vlaams gem. kalibratie-onderzoek	Gem. OKI referentiegroep
instructies begrijpen	12	20	60,00%	73,50%	68,62%	74,24%
informatieve mededeling begrijpen	4	6	66,67%	81,67%	81,54%	89,72%
verhalen begrijpen	1	4	25,00%	67,50%	69,54%	73,99%
vragen begrijpen	2	3	66,67%	73,33%	71,82%	75,60%
totaal	19	33	57,58%	74,24%	70,14%	76,29%

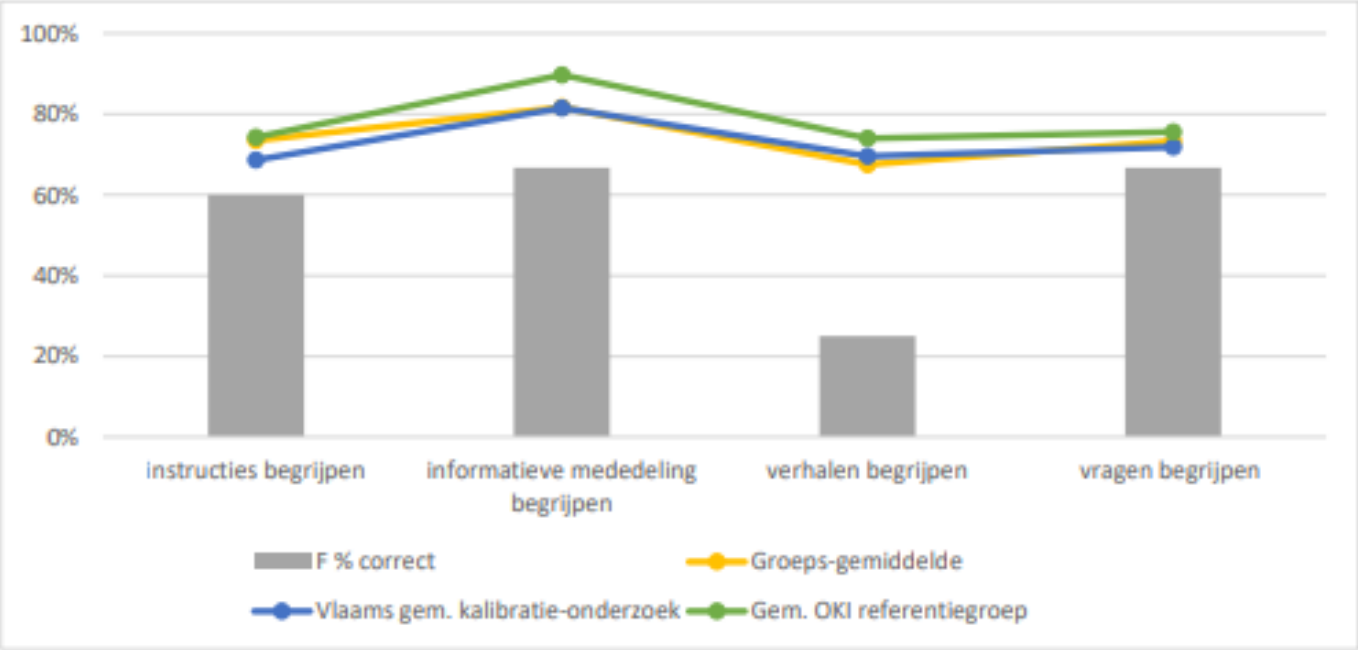

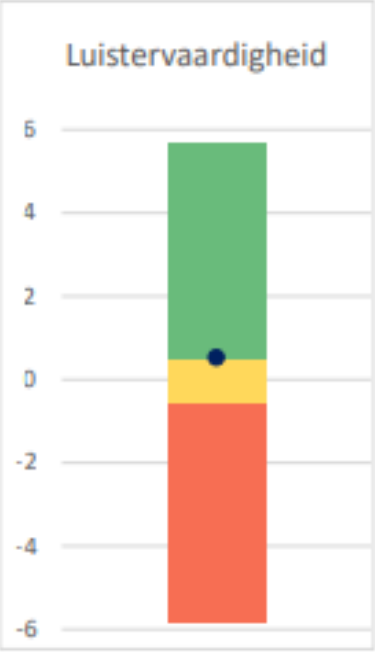

Interpretatie en analyse van de resultaten op drie niveau's (kind-, klas- en schoolniveau)

- WAAROM scoort dit kind zo (laag)?
- Op WELKE OPDRACHTEN scoort een kleuter laag/hoog?
- Zie ik bepaalde LIJNEN in de scores van 1 kleuter, 1 klas, onze school?
- WAAROM mijn inschatting ≠ resultaat?
- Hoe groot zijn de verschillen tussen de kleuters in mijn klas?
- Liggen de resultaten over de jaren heen in dezelfde lijn?
- Hoe goed doen we het als school op de verschillende onderdelen?

-> HANDLEIDING p 21 en FICHE 5, 6 en 7

STAP 3:

WAT WIL IK NOG WETEN?

Wat wil ik nog weten?

Verbreding van de beeldvorming

- Fiche 10 en 11 geven tips om spreekvaardigheid en (ontluikend) geletterdheid in beeld te brengen
- Fiche 12 kan je beeld verruimen over de talige context

Verdieping van de beeldvorming

Tips in de handleiding p 24

STAP 4:

Ik onderneem actie!

KOALA: info zet aan tot denken over …

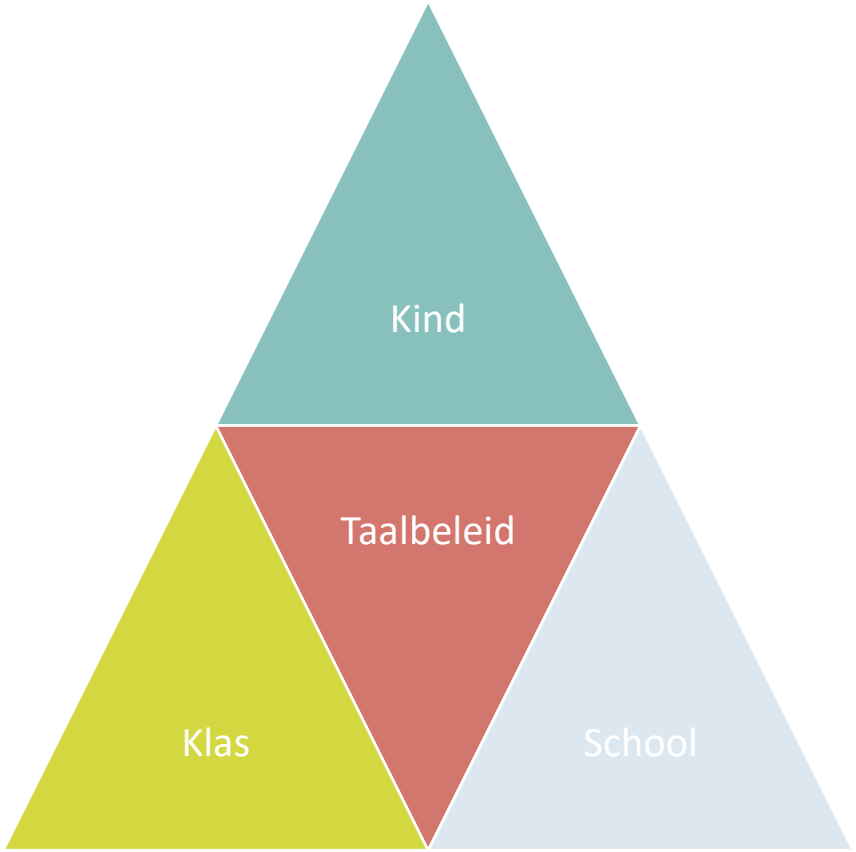

Tijd voor ACTIE

- Dit doe je best niet alleen maar als team!

- Tien kleine acties met groot effect voor onmiddellijke actie (fiche 16)
- Reflecteer en bepaal acties op de 3 niveaus (kind, klas en school)
  Fiche 13, 14, 15: Actieplannen
  Reflectievragen in de handleiding p 26-27
- Tips om ouders te betrekken bij taalstimulering (fiche 17)
- Extra info over krachtig taalonderwijs in de handleiding p 29-30
- Website van CTO: G-start en artikels (Taal en techniek, De pratende pollepel, Taal de hele dag, …)

Succes en veel plezier met

KOALA

Voor alle praktische vragen:
veronique.adriaens@ond.vlaanderen.be

Nieuwsbriefspecial KOALA augustus 2021 – Centrum voor Taal en Onderwijs (kuleuven.be)

Sofie Robyns:

karekiet1@hotmail.com

Centrum Voor Taal en Onderwijs:
www.cteno.be

https://www.facebook.com/centrumvoortaalenonderwijs